

Veri, vzgoji in pouku!

SLOVENSKI UČITELJ

Glasilo slovenskih
kršč. učiteljskih in
katehetskih društev

Letnik XI. □□ Štev. 6.

Vsebina:

Sv. Ciril in Metod v katehezi	121
K reformi ljudskošolskih beril z ozirom na novo čitanko kmetijsko-nadaljevalne šole. (Napisal T—ki.)	126
Nekaj misli o rabi molitvenika. (Sestavil katehet J. Mlakar.)	128
Zanimivosti okrajne učiteljske konference v Ljubljani	132
Spomini z dunajskega tečaja za pouk slaboumnih. (Učiteljica Anica Lebar. — Dalje.)	134
Poziv	137
Katehetski vestnik:	
Katehetske beležke	139
Zgledi, uporabni pri katehezi	140
Učiteljski vestnik (.	141
Vzgojni utrinki	142
Raznoterosti	142
Slovstvo in glasba	144

Slovenski Učitelj

Glasilo slovenskih krščanskih učiteljskih

... in katehetskih društev. ...

Last „Slomškove zveze“ in „Društva slovenskih katehetov“.

Letnik XI.

V Ljubljani, 15. junija 1910.

Štev. 6.

Sv. Ciril in Metod v katehezi.

Ako govorimo o sv. Cirilu in Metodu v katehezi, nimamo v mislih samo svetega življenja blagovestnikov, — in to življenje samo je prelep vzor slovenski mladini — ampak predvsem njuno delo, ki je tako vseskozi katoliško in obenem narodno. Ta misel za pravo vero, narodno slovstvo in krščansko omiko v Slovanih je in nam ostane najdražja zapuščina blagovestnikov izza devetega stoletja in prezreti je ne smemo tudi pri katehezi. Katehet bo zato ob priliki opisal tudi sveta brata Cirila in Metoda (življenje), tolmačil njihovo delo (misijonsko), poudarjal, da njihovo delo še ni dovršeno, ampak da čakajo nas katoliške Slované, ki smo v prvi vrsti njihovi sinovi, še velike naloge (unijske), da se pa tudi vsaj deloma zavedamo svojih dolžnosti (apostolstvo sv. Cirila in Metoda). Kedaj in kako pa naj to stori?

Katekizem, liturgika in predvsem poglavje o cerkvenem letu nudita mnogo prilik.

V katekizmu pride v poštev predvsem poglavje o cerkvi, posebno vprašanja 210—214, tudi vprašanja 216, 217, 227 (Veliki katekizem.) Pri znamenjih prave Kristusove cerkve kateheza omenja tudi druge cerkve, krivoverske in razkolne. Izkušnja uči, da se mladina kaj zelo zanima za ta problem. Kadar nagovor nanese na druge cerkve, vedno poprašuje tudi o pravoslavni. In tu naj katehet poudarja, da je pravoslavna cerkev nam katoličanom najbližja. Sedem svetih zakramentov ima, veljavno sv. daritev, sv. evharistijo, veljavno posvečeno svečeništvo, in pri tem tako iskreno časti Devico Marijo. Skupnega poglavarja nima, ker so jo s silo odtrgali od prave cerkve in celo v nekaterih verskih naukih ni ohranila čistote, a hčerka, odločena od matere, je materi vseeno še vedno jako podobna. Kdaj pride čas, da se zopet vrne k njej? Ali tudi mi kaj skrbimo za to? Na mestu bo pri tej obravnavi tudi beseda o verski statistiki Slo-

vanov. Izmed vseh Slovanov je le okoli 35 milijonov katoličanov, nad 80 milijonov pa je ločenih od katoliške cerkve. Kje prebivajo katoliški Slovani? Kake vere so posamezni slovanski narodi?

Tudi vprašanje 217 (Veliki katekizem) vodi na isti predmet. Govorimo tu o misijonskem delovanju katoliške cerkve. In ako govorimo o zamorčkah, čemu bi ne govorili tudi o Bolgarčkah? (Glej poročila z bolgarskih misijonov v Bogoljubu. — Kath. Missionen št. 8, 1910.) Ko katehet govori o slovenskih misijonarjih (Baraga, Knoblehar), skaterimi smo mi Slovenci deloma odplačali dolg, ki ga dolgujemo sv. katoliški cerkvi v misijonskem oziru, omeni tudi velikih blagovestnikov devetega stoletja. Odkod smo mi prejeli krščanstvo? Po kom?

V liturgiki poglavje o obredih v katoliški cerkvi neprisiljeno vede na vzhodno vprašanje, istotako poglavje o bratovščinah na apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

Najlepšo, najnaravnejšo priliko pa nudi cerkveno leto. Razpravljamo o zaščitnikih posameznih dežel, ne pozabimo tudi sv. Cirila in Metoda (Moravska), in ko se bliža praznik blagovestnikov, opozorimo pred izrečno nanj!

Mogoče bi služil katehetom v naglo orientacijo sledeči pregled o delovanju obeh svetnikov, po dr. Grudnovi knjigi: Zgodovina slovanskega naroda, ki jo letos izda družba sv. Mohorja.

Sveta brata sicer nista prva sejala semena božje besede med Slovani (del češkega plemstva se je bil že leta 845. dal krstiti v Rezni, mi Slovenci smo dobivali predvsem blagovestnike iz Ogleja, deloma iz Solnograda), vendar pa sta nad vse mogočno vplivala na razvoj cerkvenega življenja med slovanskimi rodovi. Oznanjevala sta božjo besedo v narodovem jeziku, podarila narodu pismo in knjige in s tem položila temelj slovanski narodni izobrazbi. Zato po pravici zaslužita častno ime „slovanska apostola“.

Sv. Ciril in Metod sta se porodila v mestu Solunu v Macedoniji. Njun oče Leon je bil po rodu Grk in višji državni uradnik. Izmed sedem otrok je bil Metod najstarejši, Konstantin, ki je pozneje šel v Rimu dobil ime Ciril, pa najmlajši.

Ker je bila solunska okolica docela slovanska, sta se brata že izza otroških let popolnoma priučila slovanskemu jeziku. Višjo izobrazbo sta prejela v Carigradu na cesarskem dvoru. Metod je kmalu postal cesarski namestnik v neki slovanski pokrajini, a resen in bogoljuben kakor je bil, si je nadel redovniško obleko in vstopil v samostan. Konstantin pa je živel samo vedi, da je dobil častni naslov „filozof“. Postal je učitelj modroslovja v Carigradu in bil posvečen za mašnika.

Leta 861. sta oba brata začela misijonsko delo med Kazari, divjim ljudstvom, ki je bivalo v južni Rusiji. Velik je bil uspeh blagovestnikov. Že čez nekaj let je njihov vladar izporočil cesarju

v Carigrad veselo vest, da se je vse ljudstvo izpreobrnilo h kato-liški veri. Brata sta pa našla ondi v veliko veselje krščanskega sveta telesne ostanke svetega papeža Klemenca. Leta 863. pa ju Bog pozove na misijonsko delo med Slovani.

Tedaj so namreč prišli v Carigrad poslanci moravskega kneza Rastislava prosit cesarja Mihaela, naj jim pošlje učiteljev, ki bi umeli slovenski jezik. Cesar Mihael je takoj odločil v to oba pre-izkušena blagovestnika, ki sta že med Kazari spoznala potrebo be-sede božje pisane v domačem jeziku. Zato se je Metod še pred od-hodom v Moravo lotil težavnega dela, da je raznim glasom slo-venskega jezika določil pismena znamenja. Sestavil je tako azbuko ali alfabet. Poslovenil je tudi nedeljska berila in evangelije in jih vzel s seboj na Moravsko. Za književni jezik je sprejel narečje, ki mu je bilo domače že izza otroških let — slovanščino v solunski okolici.

Sveta brata sta naravnost odpotovala na Moravo. Lepa je le-genda, kako je Metod s sliko o poslednji sodbi izpreobrnil bolgarskega kneza Borisa, a resnična ni.

Na Velehradu, tedanjem glavnem mestu Morave, je knez Rasti-slav sprejel oba brata z veliko častjo. Odslej sta štiri in pol leta delovala med Moravani z velikim blagoslovom. Uredila sta službo božjo, poslovenila mnogo cerkvenih knjig, pri službi božji uvedla slovenski jezik, predvsem pa netila krščansko življenje, iztrebljajoč poganke razvade. Potem pa sta se odpravila (867. l.) na pot proti Rimu.

Manjkalo jima je pomočnikov, ker sama duhovnika nista mogla posvečevati učencev.

Nemški kralj Ludovik je bil tudi medtem premagal Rasti-slava in ga prisilil, da se je podvrgel nemški nadoblasti v po-litičnem in tudi cerkvenem oziru.

Sveta brata zato iščeta pomoči v Rimu. S seboj sta vzela ostanke sv. Klemenca.

Ko sta prišla v Rim, ni več živel veliki papež Nikolaj I., ki ju je tudi sam poznal, ko sta bila že došla v gorenjo Italijo, da se prepriča o njuni pravovernosti. Nikolajev naslednik, Hadrijan II., pa ju je istotako sprejel z veliko častjo. Bogoslužne knjige, katere je spisal Konstantin, je potrdil, blagoslovil in položil na oltar „sv. Marije pri jaslicah“. Oba je posvetil za škofa, učence pa za maš-nike in diakone. Konstantin je ob tej priliki izpremenil svoje ime in se odslej imenoval Ciril. Dobila sta pa še drug izreden privilegij. Papež jima je namreč v posebnem pismu dovolil rabo slovenskega jezika pri božji službi, vendar s pristavkom, da naj se čita pri sv. maši berilo in evangelij najpreje v latinskem, potem pa v slo-venskem jeziku.

Ciril ni več videl Morave. 14. februarja 869 l. je umrl v Rimu. Na papeževo povelje so ga pokopali v cerkvi sv. Klemenca. Metod pa se je vrnil kot novoimenovani nadškof za Moravsko in Panonijo domov. Hadrijan je pisal v tem oziru Ludoviku 874. l. sledeče: „Jasne dokaze imamo, da je Panonija bila že od nekdaj rimski stolici podložna provincija. Če so si jo pozneje Nemci podjarmili, s tem niso dobili pravice, kršiti rimsko posest.“ A vkljub temu sv. Metod ni mogel zasesti nadškofijske stolice na Moravi. Svetopolk, ki je izdal strica Rastislava kralju Ludoviku, je bil pod nemško nadoblastjo, Metod je ostal pri Kocelu. Pa tudi v Kocelovi državi je Metod vsled nasprotovanja Nemcev naletel na silne težkoče.

Leta 870. je stal celo pred sodiščem (solnograški nadškof Adalvin, freizinski škof Anon, pasavski škof Hermanrik in kralj Ludovik). Zaman je zahteval, naj razsodi rimska stolica. Vrgli so ga v ječo, dokler ni vest o teh krivicah dospela v Rim. Naslednik Hadrijana II. papež Ivan VIII. je poslal škofa Pavla z naročilom, naj ostro postopa proti bavarskim škofom, ako bi Metoda ne oprostili. Oproščen je nato odšel na Moravo ...

Nekaj let je tu mirno deloval, potem pa so ga nasprotniki iznova tožili v Rimu. Papež Ivan VIII. je sklical cerkveni zbor, pred katerim pa se je Metod popolnoma opravičil. Papež sam je pisal Svetopolku, da je našel Metoda v vseh cerkvenih naukih pravovernega, iznova nadškofu potrdil nadškofijsko oblast črez Veliko Moravo in Panonijo, obnovil privilegij, ki ga je bil dal Metodu Hadrijan II. in dovolil, da se sme v imenovani nadškofiji opravljati božja služba v slovenskem jeziku s pogojem, da se berilo in evangelij čitata najprej latinsko, potem pa slovensko.

Metod se je nato vrnil v Moravo, a tudi sedaj ni imel mirnega življenja. Nasprotoval mu je posebno Vihing, in papež Ivan VIII. sam ga je tolažil radi Vihingovega nastopa. — V vsem tem viharju pa je z vso vnemo nadaljeval misijonsko delo. Dovršil je s pomočjo dveh učencev prevod svetega pisma stare zaveze, razen dveh knjig Makabejcev. Poroča se tudi, da je krstil češkega vojvodo Bořivoja in njegovo soprogo Ljudmilo, da je napravil več potovanj k nekemu ogrskemu vladarju, ki ga je napol izpreobrnil, in h grškemu cesarju Baziliju v Carigrad.

Ni čuda, da je Metod pri tolikem naporu in visoki starosti v (75 let) omagal. Za naslednika si je določil učenca Gorazda. Na cvetno nedeljo leta 885. je še v cerkvi opravil božjo službo, še enkrat imel propoved, potem pa blagoslovil kneza, duhovnike in ves narod. Tretji dan nato (6. aprila) je umrl. Njegovi učenci so mu izkazali zadnjo čast in maševali za njegovo dušo v slovenskem, latinskem in grškem jeziku, Pokopali so ga na Velehradu na Moravi, kjer je zadnja leta imel svojo stolico.

Iz teh podatkov bo katehet taktno izbral ono, kar se mu za starost mladih poslušalcev zdi primerno, da ob bližajoči se 1025 letnici Metodove smrti naslika oba svetnika v zarji nebeške slave kot katoliška blagovestnika. Pri tej priliki bo tudi lahko razdelil nekaj podobic med mladino in jo opozoril (oziroma vpisal) v apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

Celo najmlajšim učencem bi se pokazala podobica svetnikov in v prikupljivi obliki razložil njun pomen. Kako lepo znajo nekateri katehetje uporabljati to izvrstno nazorilo. (Glej, Münichthalerjeve kateheze v lanskem in letošnjem letniku „Christlich-pädagogische Blätter“.)

Sveta Ciril in Metod sta prava vzornika šolske mladine. Kako je sv. Ciril ljubil vedo in pobožno življenje! Pravo modrost si je že v mladosti izbral za nevesto (tako pripoveduje legenda), v mladosti je posebno častil sv. Gregorija iz Nacianca. To je tisti Gregorij, ki je kot dijak s prijateljem sv. Bazilijem pohajal visoko šolo v Atenah. O obeh dijakih so tedaj govorili, da poznata samo eno pot, pot, ki pelje v šolo in cerkev. Sv. Gregoriju na čast je molil molitvico: „O Gregorij, ti angelj v človeškem telesu, tvoja usta, kakor serafi slave Boga in razsvetlujejo svet z razlago prave vere.“ Tako je sv. Ciril častil sv. Gregorija in tako tudi živel. Radi skromnosti, modrosti in angeljske nedolžnosti so ga občudovali vsi. Celo svoje življenje je posvetil misijonskemu delu.

In sv. Metod? Nič manj goreč in požrtvovalen, neomajan značaj, do smrti zvest rimski stolici in svojemu zvanju je vse svoje bogate darine duha in srca posvetil slovanskemu rodu. Pomembna sta grobova obeh blagovestnikov. Sv. Ciril počiva v Rimu, da čuva eno svetinjo v osrčju krščanstva, sv. Metod na Velehradu, da čuva drugo svetinjo tam, kjer se prostira slovanski svet, oba združena po smrti v vdanosti do prave vere rimsko-katoliške in ljubavi do slovanskega naroda.

Pa tudi katehetom samim sta sveta blagovestnika vzor. Zapuščina sv. Cirila in Metoda je krščanska omika, in kdo je bolj poklican da jo ohrani, pogloblja, širi nego katehet in učitelj? Slomšek, ki je tako častil sveta brata, je zato imenoval katehete „brate in nasleditelje sv. Cirila in Metoda“. Koncem leta zato postavimo podobo blagovestnikov v svetniškem siju pred nedolžne oči, misel velikih slovanskih apostolov pa vsadimo prav globoko v mlada srca.

Vital.

K reformi ljudskošolskih beril z ozirom na novo čitanko kmetijsko-nadaljevalne šole.

(Napisal T—ki.)

V nekem listu sem čital pred kratkim fantazijski spis, ki se v njem slika kulturna višina šolstva čez tisoč let. Med drugim se omenja, da izginejo do takrat v morje pozabljivosti ljudsko-šolska berila in da jih bo nadomeščal vsak dan izhajajoč šolski časopis. Izvrstno centralno uredništvo, v katerem bi poslovali najboljši slovenski otroški pesniki in pisatelji, bi podarilo nadebudni mladeži zadnje gorske vasi vsak dan izbranih povesti in pesmic ter primernih novic in novosti, ki bi bogatili vedoželjnost otrok z vso potrebno znanostjo. Omenjeni utopistični spis se še ne bo tako kmalu uresničil; vzbudil je pa v meni žilico, ki mi ne da več mirovati, in ki me sili, da povem svoje mnenje o nedostatkosti sedanjih šolskih beril.

Za svojo osebo opažam v ljudskošolskih berilnih sestavkih troje napak.

Premalo se ozirajo:

- a) na praktično stran kmetijskega pouka;
- b) na vzbujanje narodnega čuta in verskega prepričanja;
- c) na poznavanje zgodovine našega naroda in njegove literature.

Šablonska berila so gotovo dokaj kriva, da še danes nimamo kaj prida v svoji stroki izobraženih kmetov, da velik del našega naroda ne pozna svoje skromne, a vendar slavne zgodovine in, da je narodni čut pri našem kmetu precej mrzel, verski in narodni moment pa je v velikem delu takozvanih inteligentov podoben — piškavemu orehu.

Kmetijski pouk.

Zadnje desetletje obračamo mnogo pozornosti boljši kmetijski izobrazbi. Iz ljudstva prihajajo zahteve po preureditvi kmetijskega pouka na ljudskih šolah.

Pod vodstvom svojega nadzornika se trudi n. pr. učiteljstvo krškega okraja, da ugotovi ljudskim željam v tem zmislu. Prvi del učnih slik za kmetijsko-nadaljevalne šole kaže podlago, ki bomo nanjo v bodoče zidali pouk na preurejenih ponavljalnicah. Prvi knjigi bo sledila druga zbirka učnih slik. Dosedanja šolska berila niso imela v sebi mnogo kmetijskega duha. Vzgajala so v višjih šolskih letih vsakdanje in posebno ponavljalne šole preveč — „gospoke kmete“.

Vzbujanje narodnega čuta in verskega prepričanja.

Kolikor sem doslej prebral učnih knjig, v vsaki je bila vsaj trohica tega ali onega. Le nekaj pogrešam dosledno: prireditelji,

— tudi velenarodni možje — se s strahom ogibljejo, da bi potisnili v knjigo pesem ali povest, s katero bi se vzbujal slovenski narodni čut. Zakaj ne bi bilo v berilih pesmic „Slovenec sem“, „Lepa naša domovine“ in podobnih! Zakaj bi ne čitali primernege sestavka, ki bi povedal, da greši proti Bogu in narodu, kdor zaničuje svoj narod ali, kdor se sramuje materine govorice. Ne vem, kako si predstavljajo nekateri ljudje namen ljudske šole. Zapoved, da moramo vzgojevati versko-prepričane in narodno-strpne državljane, vendar ne more in ne sme ovirati, da bi učiteljstvo z vsemi močmi ne vcepljalo v srca naših otrok odločno narodnega mišljenja.

Učitelji pa si moramo prizadevati, da zapuste učenci šolske klopi tudi prevzeti globokega verskega prepričanja. Par pesmic in par povestic o Bogu, njegovi vsemogočnosti in vsevednosti ne zadostuje v današnjih dneh. Treba bo skrbeti, da dobijo v berilih kmetijsko-nadaljevalnih šol častno mesto tudi izvrstni pa umljivi apologetični sestavki. Zahteva po berilih odločno verske tendence je opravičena že z ozirom na šolski zakon, posebno pa vsled postulata slovenskega ljudstva, ki zahteva vsepovsod temeljito versko vzgojo svojih otrok.

Zgodovina in slovstvo.

„Tiha žalost me prešine, ko se spomnim domovine — od nikogar spoštovane“, bi vzkliknil s pesnikom. Žalibog je tako v mnogih slučajih. Tujci nas smatrajo za narod druge vrste, masa našega ljudstva pa ni imela prilike, da bi se poučila o svoji slavni zgodovini, zato ne spoštuje same sebe. Tu imam zopet v mislih nepopolnost naših beril. O vsem mogočem govore sestavki, le o zgodovini našega naroda pripovedujejo tako skromno, da je ta skromnost skoraj podobna ničli. Zakaj bi ne smeli vedeti učenci jasno in natančno, da smo bili Slovenci nekdanj posestniki mnogih sedaj ponemčenih dežel, da so slovenski kmetje umeščavali koroške vojvode!? Zakaj bi ne čitali učenci o zmotah Primoža Trubarja in o nato sledeči katoliški renesanci pod slavnim škofom Tomažem Hrenom!? Zakaj bi ne pripovedovali učencem, da so bili Slovenci in Hrvatje predstraža krščanstva in kulture, ko so branili stoletja sever in zapad pred navali divjega Turčina, dočim so drugi narodi, posebno Germani, lahko porabili ta čas za kulturni in gospodarski napredek svojega ljudstva! Čemu naj bi skrivali, da sta bili leta 1809. oddani v obrambo važni trdnjavi Predil in Malborget najzvestejšim vojakom — Slovencem in Hrvatom! Zakaj bi molčali, da so igrali veliko vlogo slovenski vojaki tudi za okupacije Bosne in Hercegovine! Zakaj bi ne vzbujali med mladim rodом ponosa na hrabre naše prednike in domoljube, zakaj bi pri raznih prilikah ne povdarjali resnice, da smo bili Slovenci zvesti svojemu vladarju vedno in povsod ter ostanemo tudi taki, pa naj pride, kar hoče, —

V zvezi s patriotičnim čutom in zavestjo moči in veljave slovenskega naroda pa bomo gojili tudi čut narodne strpljivosti, posebno v onih krajih, kjer je narodna zavest nekako preradikalna in vodi že naravnost v ekstrem. V takih slučajih bomo poučili učence, da so tudi drugi narodi, recimo naravnost — Nemci in Italijani ustvarjeni po božji podobi in da ne smemo zaničevati njihove govorice. Slovenci se moramo truditi na lastno korist, da si prisvojimo karnajveč tujih jezikov po znanem geslu: „Človek toliko glav velja, kolikor jezikov zna“. — Ne bi torej škodoval bodóči čitanki berilni spis, ki bi bil posvečen narodni strpnosti.

Velika vrzel v čitankah za najvišja šolska leta je vsekako občutno pomanjkanje slovstvene zgodovine. Kaj pa vedo šoliodrasli dečki in deklice o našem narodnem preporodu? Kako naj ljubijo lepo našo domovino, ako nimajo pojma o naših slavnih možeh učenjakih, o pisateljih in pesnikih ter njihovih delih? Kaj pomaga, če je naš literarni trg poln najboljših književnih novosti, če pa ne prodre potreba čitanja in naročevanja v najširše sloje ljudstva! Seveda bodo našle pot do mase naroda le knjige zdrave vsebine, ki bodo upoštevale na vsaki strani in pri vsaki besedi najvišja načela našega ljudstva.

Sklepam in poudarjam: Ako bo prejela naša mladina v šolski dobi zadostnega znanja v najvažnejših predmetih, posebno tudi v praktičnem kmetijstvu, ako bo prepojena z verskim mišljenjem in prepričanjem, z narodno zavestjo in patrijotičnimi čuvstvi, ako bo znala ceniti slovensko zemljo, slovenski jezik in svoje slavne može, potem se nam ni bati pogina.

Izobraževalne organizacije širom slovenske domovine bodo sprejele koncem šolskovzgojevalne dobe mladeniče in dekleta v svoje okrilje, da jih izpopolnijo v izobrazbi in, da jih utrdijo v boju zoper zmote življenja.

Tako vzgojeni Slovenci ne bodo pozabili vere svojih očetov, ne bodo zatajili svojega naroda in se ne bodo nikdar sramovali mile materine besede. Stoječi na visoki moralni in kulturni stopinji bodo krepko delovali vsepovsod po staroslovenskem geslu: Vse za vero, dom, cesarja!

Nekaj misli o rabi molitvenika.

Sestavil katehet J. Mlakar.

Pogosto se čujejo tožbe o slabem obnašanju mladine v cerkvi, in upravičene so. Le pogledjmo deco od blizu med službo božjo, Prvi deček, ki ga vzamemo na piko — Štalcev Jurček — nima molitvenika. Z rokami v žepu se ozira na vse strani in premišljuje,

s čim bi si krajšal čas v cerkvi. Zraven njega stoji nekoliko večji Muckov Mihec, ki meče rožni venec z ene roke v drugo ter si na ta način dela kolikortoliko zabavno rožljanje. Ko ga Jurček zagleda, lopi ga po rokah, da rožni venec odleti na tla. Mihec mu to prijaznost vrne s tem, da ga prav krepko dregne pod rebra, zato ga pa Jurček vščipne v stegno. To znamenje ljubezni mu pa donese od Mihčeve strani častno ime „smrkovec“, in obljubo, da jih dobi po maši pred cerkvijo. — V kotu so se trije zastopniki naše nade in našega ponosa sporekli zaradi podobice. Besedi sledi dejanje, ki povzroči precejšen šum. Tu poseže vmes cerkvenik, in takoj nato se zasliši iz kota treskanje, ki nastane vselej, kadar pride močna roka v sovražno dotiko s človeškim licem.

Tudi pri deklicah ni vse v redu. Ogledujejo moleke, barantajo za podobice, zamenjujejo si molitvenike, sploh kratkočasijo se, kakor vedo in znajo. Kako je pa pri šoli odraslih fantih pod korom in na raznih stopnicah? Ne hodi tje, kajti žalosten boš. Brez molitvenikov in rožnih vencev se naslanjajo drug na drugega, delajo opazke čez druge, dremljejo, se smejaajo in se sploh tako obnašajo, kakor da so se prišli kratkočasit, oziroma dolgočasit v cerkev.

Toda čemu bi dalje popisoval te nerednosti! Znane so zadosti. Kje so pa vzroki, da tako malo vernikov natančno izpolnjuje II. cerkveno zapoved? Teh je več in eden, če ne največji, je gotovo tudi ta, ker se verniki niso privadili v mladosti molitvenika. — Kako bi se tedaj vernikom omilila služba božja? Pripomočkov za to je več, a omeniti hočem samo enega: Prizadevajmo se, da bo ljudstvo sledilo mašnikovim molitvam z molitvenikom v roki, začeti pa moramo s tem pri šolski mladini.

Dober molitvenik je otroku zanesljiv vodnik v krščanskem življenju. Pomaga mu pobožno in spodobno biti pri sv. maši, opraviti dobro spoved, prejeti vredno sv. obhajilo in mu stori božjo službo prikupljivo.

Toda nikakor ni zadosti, da dobi otrok molitvenik v roke, temveč ga moramo tudi naučiti, molitvenik rabiti. Kaj pomaga vojaku repetirka, če pa ne zna z njo streljati? Pravtako pa tudi najboljši molitvenik nič ne pomaga, ako ga otrok ne zna rabiti. Marsikak katehet precenjuje zmožnosti svojih učencev ter misli, da otrok zna sam poiskati potrebne molitve in jih o pravem času moliti. Toda prepričani bodimo, da česar otroku ne pokažemo, tega tudi ne najde in česar mu natančno ne razložimo, tega tudi ne razume. Kdor opazuje, kako otroci v cerkvi rabijo molitvenik, se o tem prav lahko prepriča.

Otroke moramo torej v šoli naučiti prav rabiti molitvenik. Delo nam je dandanes zelo olajšano, ker imamo „Šolski molitvenik“. Seveda moramo najprej gledati nato, da ga imajo vsi učenci. Marsikak katehet bo zadel tu na razne ovire, vendar se dajo premagati,

ako otrokom dopove, da se brez šolskega molitvenika ne morejo lepo skupno pripravljati za prejem sv. zakramentov.

Začne naj s šolskim molitvenikom v III. šolskem letu. V tem letu se pripravljajo otroci za prvo sv. spoved in to naj se zgodi na podlagi molitvenika. Marsikak katehet pripravlja svoje učence prav vestno na ta zakrament, razlaga jim natančno različne pojme, muči sebe in otroke z raznimi definicijami in distinkcijami in jim zadnji dan pokaže tudi kje so dotične molitve v molitveniku. Toda njegov trud ne obrodi pričakovanega sadu. Pojdi v cerkev in poglej kaj delajo otroci z molitvenikom in prepričal se boš, da si polovica otrok ne ve prav nič z njim pomagati.

Uči torej otroke dobro spovedati se na podlagi šolskega molitvenika, razloži jim vse molitve s poukom vred, ki so v molitveniku pod naslovom „Zakrament sv. pokore“ in prepričan bodi, da se bodo otroci s pomočjo molitvenika znali dobro pripraviti za spoved. Seveda morajo učenci ves čas med poukom za spoved imeti molitvenike pri sebi. Katekizmov pouk naj se vrši vedno v zvezi z molitvenikom. Iz razlage katekizma izve učenec, kaj je izpraševanje vesti, molitvenik mu pa kaže, kako naj si vest izpraša. Ko si jim razložil pojem kesanja in trdnega sklepa, uči jih s pomočjo molitvenika prav obuditi kesanje in trdni sklep, slednjič mu pokaži tudi, kaj naj moli po spovedi. Uspehe prave rabe molitvenika boš spoznal kmalu na vedenju otrok v cerkvi in na spovedovanju v spovednici.

Enako važen je molitvenik tudi za pobožno prejemanje svetega obhajila. Morda je še tuintam kak katehet, ki se muči vsako leto z katekizmovim vprašanjem „kaj se pravi biti pobožnega srca?“ in z onim „kaj moramo storiti po sv. obhajlu?“ Koliko je truda in karanja, preden znajo te reči prvoobhajanci lepo povedati. In kaj je s tem doseženega? Prav nič. Obhajanec ne misli ne pred in ne po sv. obhajilu na dotična vprašanja. Razloži otrokom raje dotične molitve iz molitvenika in jih vprašaj, potem naj pokažejo v molitveniku kaj bodo molili pred sv. obhajilom in kaj po sv. obhajilu.

Sv. mašo razlagati brez molitvenika, pomeni ravnotoliko kakor nositi v rešetu vodo v sod brez dna. Le nauči otroke iz katekizma, kaj naj store pri evangeliju, darovanju itd., toda bodi prepričan, da gotovo ne bodo storili pri sv. maši, kar jim dotična vprašanja kažejo, kajti kako se to naredi, je v molitveniku, ne pa v katekizmu. Vzemi z učenci raje molitvenik v roke, razloži jim dotične molitve, in jim povej kdaj naj jih molijo.

Pojasni jim posamezne obrede sv. maše, zapiši jim važnejše momente iz nje na tablo in pouči jih, kako se spoznajo poglobitni deli. Otroci bodo potem z veseljem zasledovali mašnika pri oltarju in pazili, da bodo posamezne molitve molili o pravem času. Seveda se ne doseže tega v eni uri in morda pri nekaterih učencih tudi ne v enem šolskem letu. Zato je treba časa in prizadevanja. Sve-

tovat je tudi, da se otroci kratkih molitvic, ki so v malem obrazcu „Šolskega molitvenika“ in se molijo pri poglavitnih delih sv. maše, nauče naizust.

Tudi ko pripravljáš otroke za sv. birmo, jim ne pozabi razložiti dotičnih molitev iz molitvenika. Pravtako se lahko rabi v šoli molitvenik ob raznih drugih prilikah.

Morda si bo pa kak katehet mislil: „To je vse lepo, toda kje bom vzel čas zato, saj še katekizmove tvarine ne obvladam?“ Počasi prijatelj! — Kar je potrebno, za to se mora čas dobiti. Kar je pa le koristno, se lahko izpusti, če ni časa. Gotovo ne škoduje, če naučiš otroke vseh 61. vprašanj iz srednjega katekizma o zakramentu sv. pokore; toda stori najprej to kar je potrebno: pojasni učencem najvažnejše iz katekizma in jih nauči, da se dobro pripravijo na sv. spoved na podlagi in s pomočjo molitvenika. Ako ti zmanjka časa za memoriranje koristnih vprašanj, naj te nikar vest ne peče, kajti svojo nalogo si dobro izvršil. Hvalila te bo vestna spoved učencev. Nikar se torej ne brani v šoli molitvenika kot novega bremena, marveč sprejmi ga z veseljem, kajti tebi bo olajšal mučno delo, otrokom bo pa postal ljub tovariš, ki jih bo vestno spremljal v šolo in v cerkev.

Kako bi pa dosegli, da bi tudi odrasla moška mladina molila iz molitvenika? V tem oziru si že precej storil, ako si učence navadil prav rabiti molitvenik. Toda zgodi se kaj rado, da vržejo šoli odrasli mladeniči s šolskimi knjigami vred tudi molitvenik v kot pozabljenosti. Da, človek bi skoraj mislil, da se odrasli in po njihovem zgledu tudi napol odrasli fantje molitvenika celo sramujejo. Pri dekletih je to nekoliko drugače. Tu pač odločuje navada; kajti na deželi, pa tudi tuintam po mestih, vlada še vedno lepa „moda“, da mora imeti dekleta na poti v cerkev v roki poleg robca ali solnčnika tudi molitvenik. Fantje se pa raje ponašajo z viržinkami in krivci; da bi pa vtaknili še molitvenik v žep, jim niti na misel ne pride.

Temu nedostatku še najlažje odpomorejo naše organizacije, zlasti Marijine družbe in telovadska društva. Fantom se pojasni, da ni nečastno v cerkvi moliti iz molitvenika, marveč pametno in častno. Kakor ne gre vojak brez puške v vojsko, tako ne pride tudi krščanski mladenič brez molitvenika v cerkev. Ako pridobiš par veljavnih fantov, posnemali jih bodo sčasoma tudi drugi. Potem ne bo imela več šolo zapuščajoča mladina rabe molitvenika za nekaj šolskega ali otročjega, marveč bo kvečjemu zamenjala šolski molitvenik s kakšnim drugim.

Ako bomo v šoli pridno rabili molitvenik in pridno poudarjali njegovo korist tudi pri odrasli mladini, bomo gotovo doživeli čase, ko ne bo imel slovenski mladenič v nedeljo na poti v cerkev le viržinke v prsnem žepu in „per“ za klobukom, marveč tudi molitvenik v žepu, ki se mu bo kaj lepo podal med sv. mašo v roki.

Zanimivosti okrajne učiteljske konference v Ljubljani.

Okrajna učiteljska konferenca slovenskih ljudskih šol v Ljubljani je bila zelo zanimiva. Nadzornik A. Maier se je dotaknil v svojem obširnem poročilu dveh problematičnih vprašanj, ki sta za ljudsko šolo zelo pomembni. Povedal je svojo sodbo o novi metodi pri risanju in pa o modernem spisovnem pouku. Resume njegovih izvajanj je bil: Ne prisegati na vsako novost, ki se vpelje! Poizkusi, kar se ti nudi novega, pa izlušči kar je dobrega! Pri risanju, tako meni gospod nadzornik, bo ohranil svinčnik nadoblast; predloge bo treba še vpeljati in ohraniti vsaj v nižjih skupinah, ker nadomeščajo dostikrat učitelja, ki sam ni več slikar. Kar je branje dobrih in vzornih sestavkov za spisje, to je predloga za risanje. Nova metoda z uporabo čopiča bi imela prednost kvečjemu tam, kjer je malo učencev, da učitelj vse lahko nadzira. Ker povzroča staršem preveč stroškov, ker za praktično življenje nima toliknega pomena, bo treba le bolj gojiti geometrijsko risanje s svinčnikom, barve naj se pa na nižjih stopnjah popolnoma opuste. Za višje razrede pa priporoča gospod nadzornik zlato sredo. Ni vse popolno, kar je novega, tudi starega ne smemo zavreči! Z ozirom na ta izvajanja se bo za bodoče sestavil minimalni učni načrt.

Podobno pot je zarisal nadzornik Maier tudi ozir prostega spisja. Tudi pri modernem spisovnem pouku se je doseglo nekaj napredka. Vendar pa prosto spisje na prvi stopnji ne donša tistih uspehov, kakor je bilo pričakovati. Treba je poprej skrbne vaje, da se znajo otroci pravilno in lepo izražati, zato naj bi se prosto spisje pričelo šele v 4. šolskem letu. — Za bodoče nasvetuje to-le pravilo: Prosto spisje bodi to, kar je začimba krepki hrani.

Za spisje si morajo otroci prilastiti lep, prožen in pravilen slog, zato pa je treba brati. Bero pa radi tisti otroci, ki znajo. V prvem razredu naj odpade nepotrebno grafično ponazorovanje, da se pridobi več časa za vaje v branju. — Z učenjem pesmic naizust, se dresirajo „papige“. Veliko večje veljave je vežbanje otrok v pravilnem govorjenju.

Ker se je nekoč „Slov. Narod“ pritoževal, da se učenkam višjih razredov na šentjakovski osemrazrednici krati prostost „modernega friziranja“ ter se je predsednik c. k. mestnega šolskega sveta čutil primorane, da je v tej zadevi (nepotrebna skrb!) ukazal poizvedbe, zato je tudi nadzornik Maier napravil ob sklepu svojega poročila nekaj prav stvarnih in primernih opazk, kolikor je zadeva v zvezi z vzgojo, s higieno in z estetiko. Šola je učilnica in vzgojilnica obenem. Dolžnost šole je, da vpliva na vzgojo, kjerkoli je umestno in

potrebno. Odstranja naj vsako razvado, ki je v kvar mladini, ki pospešuje slabe lastnosti, kvari zdravje, vzbuja nemoralno tekmo, ovira pouk in napredek.

To dolžnost šoli nalaga prvi paragraf državnega šolskega zakona.

Frizure in vložki, kakršne imajo že deklice po višjih razredih da so bolj podobne modnim damam, nego skromnim, pridnim učenkam, niso primerne ne v higieničnem ne v estetičnem oziru. Zato je pa tej razvadi energično ugovarjal in se protivil tudi šolski zdravnik, ki je učenkam naravnost povedal, da so osobito vložki za zdravje škodljivi ter da tako zverženo in nagromadeno lasovje dostikrat zakriva grdo nesnago in razne kožne bolezni. Šola ni zato poklicana, da bi gojila in ščitila gizdavost; učni red zahteva snažnost. Čelo naj bo prosto, istotako ušesa.

Lasje so in naj ostanejo kras mladenk. Šola ne zapoveduje, kako naj se češejo, prepove pa lahko vse, kar se ne zлага ne z šolskim redom, ne s snažnostjo, ne z estetiko, ne z zdravjem, kar nasprotuje čednostni in modri vzgoji. Ako torej učiteljstvo spozna, da mladenke kaj zagreše v tem oziru, naj vpliva nanje ter naj jih prijateljsko — najbolje med štirimi očmi — opozori na nedostatnosti.

Na sporedu je bilo predavanje učitelja Jankota Likar, o „stiku med ljudsko in srednjo šolo z ozirom na vzprejemni izpit“.

Zelo zanimivo ter za ljubljansko učiteljstvo prekoristno pa je bilo zlasti, kar je poročal profesor Milan Pajk o „zgodovini ljubljanskega mesta.“ V preprosti in za mladino umljivi obliki je sestavil marljivi gospod profesor več zgodovinskih slik, ki jih bo priredil za tisk, da jih bo učiteljstvo lahko porabljal pri šolskem pouku. Slike so tako skrbno in temeljito sestavljene, da zanimajo vsakogar. Obdelal je sledečo stvarino: 1. Mostišča. 2. Emona. 3. Stara Ljubljana. 4. Iz življenja starih Ljubljančanov. 5. Ljubljančani v srednjem veku. 6. Čolnarstvo po Ljubljani. 7. Turki pred Ljubljano. 8. Kuga v Ljubljani. 9. Cesar Friderik III., dobrotnik Ljubljane. 10. Umetniški preporod Ljubljane pred 200 leti. 11. Francozi v Ljubljani.

Pri konferenci je bilo rešenih nadalje več točk — seveda v naglici, ker se je čas s precej dolgimi referati zelo zategnil. Za bodoče bi svetovali: Ne preveč naenkrat!

Spomini z dunajskega tečaja za pouk slaboumnih.

(Učiteljica Anica Lebar. — Dalje.)

Dunaj, Allgemeines Krankenhaus a. d. Wien.

1.—2. Psihiatriško predavanje (s tipičnimi objekti). Dr. Raimann. Medicina rabi izraz „idiot“ za vse one, ki so na katerikoli način zaostali v duševnem razvoju. Poleg tega so še drugi izrazi, ki označujejo razne stopnje zaostalosti.

Najvišja stopnja človeške inteligence je „genie“ (ženij), najnižja idiotizem. — Največji ženiji glasbe so bili kot učenjaki — idioti. — Med najvišjo in najnižjo stopnjo inteligence pa so navadni razumniki, ki jih je največ najti; kajti niti ženijev niti norcev primeroma ni mnogo.

Glavni pojav slaboumja je pomanjkanje razsodnosti, kar se opaža pri pomanjkljivih in nerednih predstavah. Sedež duševnega delovanja so možgani. Zbole-li možgani, tedaj se izpremeni duševno delovanje, ali popolno preneha. Zato je ravno pri tej vrsti ljudi opazati hiranje npravstvenega in etiškega delovanja.

Dunaj, XVIII. Anastasius-Grüngasse, 10, 8. junija.

8.—9. Fellner: Bistvo slaboumja. (Dalje.)

9.—10. Hospitacija: 3. razred. Računstvo.

Računstvo je predmet, ki dela slaboumnim otrokom in njihovim učiteljem največ težav. Prvim manjka razumevanja že pri navadnih predmetih, kaj šele pri računstvu. Saj nam je vsem znano, da je računarskih talentov sploh malo. Koliko časa porabi učitelj, za razlaganje in ponazorovanje, preden privede te revčke do razumevanja, vé le tisti, ki je prisostvoval takemu pouku.

Ker je nazornost neprecenljive važnosti že pri pouku normalnih otrok, radi verjamemo, da je potreba pozornosti pri tem pouku še veliko večja. Ravno pouk iz računstva pa mora biti posebno jase.

Računstvo je urejeno tako, da se v prvi vrsti ozira na praktično uporabo v učenčevem življenju.

Prvi razred podaje otrokom pri raznih igrah res igraje prvotne pojme o številjenju; saj že najnavadnejše igre zahtevajo več ali manj znanja v štetju. Osobito so pa Fröbeljeve kocke najboljše ponazorilo števil, če že otroci štejejo kocke, ploščice ali njihove vogle in robove.

Tudi v drugem razredu se razvijajo pojmi o številih na podoben način. Številni obseg do 10 je glavno delo tega razreda. Po potrebi in zmožnosti se tudi otroci seznanijo z nekaterimi novci.

V tretjem razredu pa je glavno delo v številnem obsegu 1—10: šteti, meriti, plačevati; poleg tega poznavanje tedna, dneva in ure.

Pripomniti je, da so pri računski uri v 3., 4. in 5. razredu učenci in učenke nižjih, a tudi višjih razredov. — Zmožnost in razvoj učencev je različen. Nekateremu je možno razložiti kmalu, dočim se drugemu razlaga dan za dnevom, a se mu morebiti šele čez tedne, ali celo čez mesece posreči, da razume. Na ta način pridejo učenci enakih računskih zmožnosti pri računskih urah v eden in isti razred: boljši računar nižjega razreda v višji, slabši računar višjega v nižji razred.

Tu so bili otroci iz treh razredov. Ker je bilo skoro že konec leta, so ponavljali priučeno stvarino. — Do deset šteti znajo vsi, prištevanje deloma, zmanjšanje manj. — Mnogo bolje pa računajo s ponazorovalnimi predmeti, ki so: prsti, kroglice, kocke, obroči, palčice ter sličice: stolov, miz, oken, sadja (češenj, hrušek, jabolk), vojakov, raznega orodja itd., ki stoje razvrščene kot črke v bralnem stroju. — Te slike postavljajo otroci in štejejo ter na ta način tvorijo številčne slike, ki jih lažje pojmujejo.

Memoriranje. Zastavica „Belo kot sneg, zeleno kot detelja, rdeče kot kri, otrokom diši. Kaj je to?“ Obravnava je ista kot pri navadnem memoriranju, spojenim z nazornim naukom.

Dasi je bila priprava čisto jasna, vendar jim je rešitev delala velike preglavice. Končno je vendar nekdo pravo pogodil. A drugim ni bilo to prav. Postrani so gledali dečka, ki jo je zadel, a tudi sam ni imel posebnega veselja s svojo rešitvijo.

Pri memoriranju pa je nastal hud boj med knjižnim jezikom in narečjem.

10.—11. Pripovedka „Rdečekapica“. 4. deški razred.

V višjih dveh razredih so otroci ločeni po spolu. Znano zgodbico je pripovedoval učitelj v zvezi s skioptičnimi slikami. — Dasi slike niso bile bogve kako lepe, vendar se je videlo, da so bili otroci na to pripovedko bolj pozorni nego na druge predmete. — Že priprave k pripovedovanju (zagrinjanje oken, obešanje rjuhe na sprednjo steno i. dr.) jih je vzpodbudilo k posebni pazljivosti. — Prosto pripovedovanje učencev je pokazalo, da stvar razumejo. Zanimali so se tudi za razne postranske stvari. Čudili smo se koliko more doseči dobro urejen pouk.

11.—12. Schiner: Metodika pri pouku slaboumnih. (Dalje.)

Dunaj, XVIII. Anastasius-Grüngasse, 10, 9. junija.

8.—9. Fellner: Bistvo slaboumja. (Dalje.)

9.—10. Računstvo: 4. deški razred.

Ker naj je računstvo urejeno tako, da služi praktičnemu življenju, je glavna naloga tega razreda, da seznani učence z vsem potrebnim za življenje. Neprikladne pa so uporabne naloge z de-

narnimi računi, če nima otrok nikdar prilike sam kupovati in plačevati; zato je na pomožnih šolah v rabi prodajavnica (Kaufladen).

Velika omara stoji v kotu šolske sobe. Učitelj jo odpre in med učenci nastane veselo gibanje. Kmalu začno prositi, kdo bo trgovec, in kdo kupec.

V notranjščini omare je polno manjših in večjih predal, steklenic, vrečic z raznovrstno vsebino, kakor razno specerijsko blago in sploh živila ter druge potrebščine. Na polici je tehtnica z utežmi ter razne votle in dolžinske mere. — Učitelj določi prodajalca in kupovalca, kateremu dá denarja in mu naroči, kaj naj kupi. Trgovec meri, tehta in računi, računi tudi kupovalec, odšteje denar ter pazi, da mu trgovec prav izmenja.

Vsi drugi pa pazno sledé tema dvema v svesti, da gresta najpridnejša potem v trgovino.

Na prvi pogled se zdi to le igrača; a kdor pozna otroke vé, da jim ni čisto lahko. Pazljivemu učiteljevemu očesu ne uide nobena še tako malenkostna napaka, bodisi v tehtanju in merjenju, še manj pa pri računstvu.

Pokazalo se je, da se ta praktična vaja izvrstno obnese.

4. dekliški razred. V 4. razredu se razširi številni obseg do 50, po zmožnosti tudi do 100. Otroci se seznanijo z novci, merami in utežmi, ki so jim neznane, a se pogosto rabijo v vsakdanjem življenju. Posebne važnosti so tu tudi časovne mere kajti: včeraj, jutri, — lani, prihodnje leto, jim je dostikrat vseeno.

Kratko, navidez enostavno nalogo, je obravnavala učiteljica na dolgo in široko ter izvajala iz te naloge druge, ki temelji na prvi.

Da bi vse učenke ponavljale, sklepale in računaie tako kot nekatere, bi se ta razred dal primerjati z našim 2. razredom. — A duševna višina, ki se kaže pri vsakem odgovoru, je znak — možne šole.

10.—11. Ročno delo.

Ročno delo v pravem pomenu besede je nadaljevanje opravil v otroškem vrtcu.

V 2. razredu šivajo deklice na karton. S kvačkanjem prično tudi že v tem razredu, toda provzroča mnogokrat razne neprilike. Če vpoštevamo, da je marsikatero dekletce božjastno, in ji učiteljica le s strahom da v roko kvačko vemo, koliko pozornosti in pazljivosti je treba pri delu, ako se je bati zdajpazdaj epileptičnega napada.

V 3. razredu tudi še izdelujejo razna dela otroškega vrtca, kvačkajo in prično tudi plesti.

One deklice pa, ki kažejo sposobnost ali celo nadarjenost za ročno delo, se izobrazujejo tudi v drugih ročnih delih.

V 4. razredu je glavno delo šivanje. Učenke izgotavljajo manjše kose perila ter krpajo staro perilo. Seveda se jim mnogokrat ponesreči kljub vedni učiteljičini pomoči.

To uro smo videli izdelke vseh dekliških razredov, ki so bili res lepi.

Nehoté smo morali priznati, da ima vsako revše vsaj nekaj, s čemer si bo moglo pomagati v življenju.

Poziv

na

IV. hrvatsko-slovenski pedagoško-katehetski tečaj v Djakovu

ki bo

od dne 5. do dne 9. julija 1910

z veledušno podporo mil. gosp. **dr. Ivana Krapac-a**, škofa v Djakovu,
in pod pokroviteljstvom mil. gosp. škofa **dr. A. Voršak-a**.

Četrtrič se obračamo do vseh katehetov Hrvatske in Slovenije ter jih pozivljemo na bratsko zborovanje, da se združijo v prizadevanju za sveto Jezusovo stvar v šoli. Četrtrič sklicujemo katehetski tečaj, tečaj dela, pouka, medsebojnega bodrenja in spoznavanja.

Danes, ko hočejo vsakojake nekrščanske organizacije vtihotapiti seme protikršćanskega duha tudi v šolo, je neobhodno potrebno, da je osobito vsak katehet mož na svojem mestu. Vse se izpreminja, vera Kristusova pa ostane vedno ista: vzvišena, nenadkriljiva. Toda novi časi zahtevajo nova sredstva. Sredstva, da se sv. vera, da se verske resnice globlje utisnejo v um in v srce človeško, sredstva, da se izvojuje božji resnici prvo mesto v javnem in privatnem življenju: ta sredstva se menjavajo, izpopolnjujejo. Ta sredstva naj tudi katehet najizdatneje izrabi v svojem šolskem poslovanju; naj porabi in naj si oskrbi vse, kar ga bolj gotovo in bolj sigurno dovede do cilja verstvene vzgoje pri deci. Da to doseže, treba mu je strokovne zakladnice, ljubezni in pa vzpodbude od zunaj. Strokovno znanje ni nikdar toli temeljito, da bi mogel vzgojitelj reči: dosti znam, ne potrebujem, da bi me kdo instruiral. Kaj naj rečemo šele o katehetih-začetnikih! Vzgojno znanje sila napreduje; koliko imamo danes novih nazorov, novih pomočkov! A koliko je tudi prastarih principov, ki nam je njih vrednost še nepoznana. — Zgled marljivih

požrtvovalnih in strokovno izobraženih katehetov vsekako silno vzbudi voljo za delovanje v šoli. Medsebojno spoznavanje domačih in vnanjih katehetov in vzajemno navdušenje deluje očitno. Zato vabimo na

IV. hrvatsko-slovenski katehetski tečaj v Djakovu.

Za pripravljalni odbor:

Msgr. Milko Cepelić

dekan in župnik v Djakovu.

Ferdo Heffler

urednik „Kateh. knjižnice“.

Opomba. Vnanji udeležniki katehetskega tečaja naj se pri-
glase vsaj do konca meseca junija lokalnemu „Odboru za obdrža-
vanje IV. hrv. slov. pedag. kat. tečaja v Djakovu.“

Udeležniki bodo gostje presvetlega gospoda ordinarija dr. Ivana
Krapaca ter bodo imeli brezplačno stanovanje in hrano v škofijskem
semenišču za čas tečaja.

Sporod tečaja je ta-le: I. Slovenski predavatelj: 1. Prof. dr. Le-
vičnik, učitelj veronauka v Ljubljani: „O ekshorti za dijake.“ II. Pre-
davatelji zagrebske nadškofije: 2. G. Canjko Valent, veroučitelj na
višji dekliški šoli v Varaždinu: „O vzgoji deklet“; 3. dr. Cenkić Juraj,
župnik na Kalniku: Praktično predavanje „o prvi božji zapovedi“
(II. razred); 4. prof. dr. Čukac Stjepan, veroučitelj kralj. dolnomestne
gimnazije v Zagrebu: „O zapadnem razkolu“; 5. msgr. prof. dr. Dovranić
Mirko, veroučitelj na dež. žen. liceju v Zagrebu: „Pripomočki k psiho-
loški metodi“; 6. prof. Heffler Ferdo, glavni učitelj veronauka in
metodike na kralj. učiteljski v Zagrebu: a) „Kateheza ni eksegeza“,
b) „Katehizacija je predhodna ilustracija“, c) „Katehizacija je tudi
meditacija“. 7. G. Ivanek Vilim, duhovnik, urednik „Istine“ v Za-
grebu: „O paleolitičnem človeku“; 8. prof. dr. Peček Karlo, vero-
učitelj kralj. gornjemestne gimnazije v Zagrebu: „O katekizmu v
XIV. stoletju“; 9. prof. Ferdo Rožič, duhovnik, učitelj filologije v
nadškofijskem liceju v Zagrebu: „O rimskih odah“. III. Predavatelji
djakovske škofije: 10. G. Cvrković Ivan, kapelan v Mitrovici: „O
stanju katehizacije v djakovski škofiji“; 11. g. Galović Grga, kapelan
in katehet v Sremskih Karlovcih: „Zakrament sv. pokore kot naravno
in nadnaravno vzgojno sredstvo“; 12. g. Golubić Ivan, župnik v
Komletincih: „Praktično predavanje o zakramentu sv. pokore (III.
razred)“; 13. g. Lazarić Mirko, učitelj v Djakovu: „Činitelji v vzgoji“;
14. g. Rakoš Vinko, učitelj v Vuki: Praktično predavanje „o zapovedi
ljubezni od bližnjega (umerjeno za vse razrede)“; 15. g. Žerav Josip,
učitelj v Vrpolju: „Učitelj in šola“.

KATEHETSKI VESTNIK.

Katehetske beležke.

Odbor D. S. K. z veseljem naznanja, da sta pristopila kot ustanovnika velespoštovana brata znanstvenika: čč. gg. dr. Frančišek Ušeničnik, profesor bogoslovja in msgr. dr. Aleš Ušeničnik, urednik „Časa“ in profesor bogoslovja v Ljubljani. Ustanovnih članov ima sedaj katehetsko društvo že 16, najgotovše poročstvo trdnega obstoja in uspešnega razvoja.

Katehet in delavsko vprašanje. Pri naših rednih sestankih bo prišlo polagoma vse na vrsto, kar ima namen izpopolniti katehezo, pospeševati krščansko vzgojo ter usposobiti mlade ljudi, da bodo mogli postati vredni, dostojni in koristni člani človeške družbe, zvesti otroci katol. Cerkve ter vneti domoljubi. — Eno najvažnejših vprašanj, ki se neprestano rešuje, je socialno vprašanje, ki se more ugodno razvijati edino-le na podlagi prve zapovedi našega božjega Učenika, zapovedi krščanske ljubezni. Jasno torej, da je za rešitev delavskega vprašanja poklican še posebno tudi katehet. Nekaj važnih migljajev in navodil nam je v ta namen podal pri zadnjem sestanku katehet Fr. Kerhne.

Žalostno je, da se mnogo naše mladine, ki se vendar skozi osem šolskih let ogreva ob blažilnih naukih nebeškega Učenika, po izstopu iz šole da hitro zavesti in zaplesti v spone soc. demokracije. Umevno je to bridko dejstvo, če se oziramo v zmedene razmere današnje človeške družbe osobito v večjih delavskih in obrtnih krajih in v mestih. Skrb naša torej bodi, da mladino že zgodaj v šolski dobi poučimo o nevarnostih, ki ji prete tudi v tem oziru. Priliko za to bo našel katehet dostikrat; toda sam mora biti poprej na jasnem o težnjah, blodnjah in zmotah, ki jih širi socialna demokratiška organizacija. Najlažje se bo ozrl na razne zmote in jih zavrnil pri razlagi božjih zapovedi. Iz-

koriščati je pa treba tudi druge oddelke krščanske nauka.

Stolica za katehetiko in pedagogiko. V bavarskem deželnem zboru je finančni odsek sprejel predlogo, da se na monakovskem vseučilišču uvede profesura za katehetiko in pedagogiko. Vlada je predlagala, naj se dotacija, ki je določena za izrednega profesorja patrologije in krščanske arheologije v bodoče porabi tudi za profesorja pedagogike in katehetike.

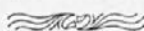
„Zakaj rad prihajam k sestankom našega društva?“ dasi me dostikrat baše s časom. Zato, ker se vselej nanovo poživim in navdušim za svoj poklic, ker vsakikrat dobim kak nov impulz. Tako se je izrazil zadnjič odličen član kateh. društva, ki se redno udeležuje naših posvetovanj. To izjavo zabeležujemo za bodrilo tistim gospodom kolegom, ki se radi odtegujejo, — če v mnenju, da ničesar ne pridobijo — ne vemo.

Birmanski botri. Birmanci, oziroma njih starši so postali v svojih zahtevah do botrov že skoraj predrzni; zato ni čuda, če marsikdo botra niti dobiti ne more. Čulo se je, da nekateri botri v Ljubljani žrtvujejo za birmanca, oziroma birmanko do sto kron. V navado je prišlo, da dobi birmanec od botra uro, obleko, kosilo... Treba je izvoščeka; popoldanski izlet tudi nekaj stane itd. Na ta način se stotak kmalu zmane. Umevno, da starši naprošajo najraje take botre, ki imajo kaj pod palcem, na versko in krščansko življenje dotičnega — kar je glavno — pa pozabljajo. Težave ozir botrov imajo povsod, osobito po velikih mestih. Dunajsko katehetsko društvo je sklenilo, da se bo v bodočem letu prav posebnoanimalo za to vprašanje in skušalo doseči, če bi se dovolila sv. birma v posebnega ozira vrednih slučajih tudi brez botra, kar se po

izjavi kateheta Pichlerja v rotenburški škofiji že prakticira.

Praznovanje mladinskega patrona sv. Alojzija je vsled prošnje „Društva slov. katehetov“ zopet dovolil c. kr. dež. šolski svet za Kranjsko. Vzameno za to bo pouk na pepelnično sredo. Ta dan je bil pač brez povoda pouka

prost. Še boljše bi bilo, če bi se bilo dovolilo, da bi bil dan I. sv. obhajila šolski praznik za vse razrede in ne samo za tiste, kjer je zadostno število prvoobhajancev. Katehetsko društvo je prosilo tudi za to dovoljenje, pa za zdaj se še ni ugodilo.

Zgledi uporabni pri katehezi.

Virgo potens. Pod tem naslovom je zapisal duhovnik krške škofije v „Korrespondenz des Priester-Gebetsvereines Ass. Pers. Sacerd.“ št. 4., 1910 sledečo dogodbo: Pripravljaj sem se za sv. mašo; kar pride usmiljena sestra in pravi: „Prečastni! Ali bi utegnili iti k staremu, pa zelo bolnemu profesorju; ne bo dolgo več.“ „Ali se hoče spovedati?“ „Ne. O sv. zakramentih in o sv. veri ne mara nič slišati. Ko so ga ponoči napadle strašne bolečine in sem mu tolažec ga podala sv. razpelo, je hudo zaklel in križ vrgel v kot; toda besede duhovnika bodo imele gotovo večji vpliv. Obiščite ga prečastni!“ „Dobro! Pri sv. maši se ga bom spominjal, potem pa pridem k njemu.“ Nenaznanjen sem stopil v sobo. Bolnik napravi jezen obraz, pogleda nevoljno najprej usmiljenko, potem pa mene. Sestra se takoj izmuzne iz sobe, ostal sem sam pri trdovratnem bolniku, ki se je malo vnesel ter je odgovoril na razna, boleznini se tičoča vprašanja še dosti prijazno. Ko pa sem pogovor napeljal na verske zadeve in na spravo z Bogom, je napel profesor modroslovja vse svoje slabe moči in je zavpil kakor besen: „50 let sem živel brez Boga, pa imam tudi pogum, da umrjem brez Boga,“ obenem je pa pritisnil tudi na električni zvonec in v hipu je stopil hišni gospodar v sobo. „Priatelj,“ tako ga nagovori, „30 let sem te prosil, da me v boleznini varuješ pred to sodrgo. (Pri tej besedi je namignil proti meni.) Preskrbi mi mir!“ Gospodar mi je nato šepetnil na uho: „Prečastni, pu-

stite ga na miru; poznam tega človeka že 30 let ter vem, da je popolen brezverec, cinichen zasmehovalec svete vere; ne boste nič opravili.“ Ni ostajalo drugega, nego prijazno se posloviti. Vendar sem pa še večkrat mislil na nesrečno njegovo dušo. Priporočil sem trdovratnega in nespokornega grešnika molitvi svojih tovarišev. Čez dva dni poskusim zopet svojo srečo. Bil je skrajni čas, kajti pri bolniku se je začnela že agonija, dasi je bil še pri polni zavesti. Sedaj je sprejel duhovski obisk s tihim zaničevanjem. Vse prizadevanje, da bi se omehčalo njegovo srce, je bilo zastonj. Dve uri sem stal ob postelji ter molil in zopet ponavljal svoje opomine, a brez uspeha. Bilo je ob sedmih zvečer, ko je zazvonilo angelovo češčenje. Obrnem se k sestri, rekoč: „Moliva še angelov pozdrav za nesrečneža potem pa pojdem domov.“ Poklekneva in moliva. Komaj sva izgovorila: „In beseda je meso postala...“ je bilo opaziti na bledem obrazu bolnikovem, da se je začel boj v njegovi duši, milost je zmagala. Po zadnji Češčenamariji je bil led prebit. Solze so se potočile bolniku po velikih licih; zaprosil je ihte: „Prečastni, spovedal bi se rad, pa hitro, kajti moje življenje gre h koncu.“ S pomočjo duhovnikovo je opravil skesano dolgo spoved, prejel je pobožno tudi sv. popotnico in zakrament sv. poslednjega olja. Živel je le še nekaj ur. Po zahtevu strežnice ni izpustil v teh zadnjih urah križa iz rok; bil je hvaležen za vsako tolaživno besedico ter je v miru zaspal.

UČITELJSKI VESTNIK.

Za nadučitelja in voditelja III. slov. deške ljudske šole v Ljubljani je imenovan član „Slomškove zveze“ mestni učitelj g. Jos. Cepuder. Bog daj srečo!

Podružnica „Slomškove Zveze“ za kranjski in radovljiški okraj bo imela svoj občni zbor dne 16. jul. v ljudski šoli na Bledu ob 10. uri dopoldne. Z občnim zborom bo združeno tudi predavanje: Šola in alkohol. Popoldne izlet v bleško okolico. Odbor vabi vljudno vse člane in somišljenike sploh. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

O uporabi skioptikona v naših šolah je predaval o priliki zborovanja dolenske podružnice „Slomškove zveze“ dne 19. maja v Zatičini nadzornik Ljudevit Stiasny. Vnetemu šolniku in trudaljubivemu pospeševalcu ljudskošolskega napredka na Kranjskem, je zbrano učiteljstvo priredilo presrčne ovacije. Navzočih je bilo okrog 40 članov „Slomškove zveze“, nad 20 pa se jih je pismeno opravičilo. S predavanjem o skioptikonu je g. nadzornik združil tudi opis potovanja iz Tangera v Trst, ki je bil tem zanimivejši, ker ga je predložil z lepimi skioptičnimi slikami. Zborovanje sta počastila med drugimi tudi čč. gg. dekan M. Rihar in župnik J. Vidregar. Izmed pozdravov omenjamo samo brzojavko z Dunaja, s sledečo vsebino: „Besnenje nasprotnikov naj vas ne plaši. Taki so bili vedno. Sirovo psovanje, podlo denuncianstvo je njihovo bojno orožje. Naj lajajo za plotom, ugrizniti itak več ne morejo nikogar. Iskreno vas pozdravljajo Jaklič, Krek, Hočevlar.“

Jasen dokaz, da ta dunajska brzojavka ni pretirana, je podal liberalni slovenski dnevnik, ki mu je predavanje nadzornika Stiasny-ja cel teden presedalo, kar so pričali netečni, neutemeljeni in čvekavasti napadi nanj. Tem potom skušajo zavistni Tovariševci hladiti svojo jezico nad razcvetom „Slom. zveze“. Te napade je ob-

sojalo učiteljstvo sploh, zlasti pa še učiteljstvo radeške šole, ki je poslalo „Slovincu“ sledečo izjavo: Izjava. Učiteljstvo radeške šole odločno obsoja **prostaške** napade v „Slov. Narodu“ št. 111. na osebo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika Ljudevita Stiasny. — Radeče, 20. maja 1910.

Fr. Rant, A. Kotnik, Vl. Peršlova, A. Lamut, I. Kalinova, Jos. Jager.

Enako izjavo je poslalo tudi učiteljstvo mokronoške šole. Glasi se: Učiteljstvo zbrano pri lokalni konferenci dne 25. maja v Mokronogu odločno obsoja grde napade na vrlega gospoda nadzornika L. Stiasnyja radi njegovih zelo podučnih predavanj, ki z njimi stremi edino-le za napredkom šole in povzdigo učiteljstva. Le pogumno in brez strahu naprej! Klimčemo Vam: Vedno smo z Vami!

Bernot Mimi, Košenini Ludvika, Donati Amalija, Likar Mimi, Petschnigg Irena, Tratar Josip, Bukowitz Henrik, Žitnik Franc, Pirnat Ivan.

Srednje šole. Učno ministrstvo je sistemiziralo dve novi slovenski mesti, eno na prvi, eno na drugi gimnaziji v Ljubljani. Tako je pritisk deželnega šolskega sveta vendar malo pomagal, da se s tem seveda še ne moremo zadovoljiti. — Profesor Perušek je upokojen.

Učiteljske izpremembe na Kranjskem. V seji c. kr. dež. šolskega sveta so bili imenovani za stalno sledeči p. n. gospodje oziroma gđčne: Jan. Gabrovšek v Spod. Idriji; Angela Cerar v Št. Jurju; Fran Grom v Zg. Tuhinju; Katarina Vilhar, Št. Peter na Krasu; Rudolf Knez, Igavas; Marija Kozamernik, Stari trg, pri Ložu; Štefaniya Bojc, Begunje pri Cerknici; Felicita Poljšak, Stara Lipa; Julijana Kobal, Drenov grič; Anton Kos, Rateče pri Šk. Loki; Janez Okorn, na petrazredni nemški deški ljudski šoli v Ljubljani; Fran Mlakar, na trirazredni mestni ljudski šoli na Karolinški zemlji; na drugi mestni deški šoli v Ljubljani je imenovan Ant. Smrdelj.

Upokojeni so: Elvira Bernot, Albina Prevc, Frančiška Furlan, Mihael Kallan, Frančišek Kranjec. Prošnje za upokojitev bo deželni šolski svet odsej reševal na podlagi uradnih poročil c. kr. okrajnih zdravnikov. V Sordražici se sistemizira peto učno mesto; v Črnomlju se štirirazrednica razširi

v petrazredno mešano ljudsko šolo; v šolskem okolišču Stari trg pri Ložu se ustanovi ekskurendna šola v Dolnjih Poljanah; enorazrednica se ustanovi v Gabrku, občina Zminec; nova šola v Velikem Ubelskem ostane; nova šola se zgradi v Zalogu.

Vzgojni utrinki.

Slovenski mladini poklanja . . . Pri otrocih v šoli dobivamo zadnji čas cele skladovnice lističev, ki imajo na vnanji strani primerno ilustracijo k pesmi, katere besedilo in dvoglasni napev je v notranjščini natisnjen. Lističi imajo prikupljiv naslov „Narodne pesmi“, dasi je malo narodnih vmes, pač pa več nerodnih in neprikladnih za mladino, dasi je na lističih tiskano „Slovenski mladini poklanja kolinska tovarna“. Kolinska tovarna se hoče prikupiti slovenskim rodbinam, da bi se oprijele

kolinske cikoriije. Če hoče kolinska tovarna sebi dobro, če hoče koristiti mladini in ji kaj pokloniti, naj skrbi da bodo ti lističi imeli za mladino koristne: domoljubne, vzgojne, navduševalne in poučne pesmi, ne pa „Strunam“ ali „Pod oknom“ . . . kakršne smo opetovano našli pri otrocih v šoli. Seveda so starši krivi, če take lističe dajo otrokom v roke; prva krivda pa zadene tovarno, ki hoče delati s tem reklamo, pa bo dosegla uprav nasprotno, če se pravočasno ne premisli.

RAZNOTEROSTI.

Spominski listi. Slovenska Šolska Matica je priredila novo, v umetniškem oziru mnogo lepšo izdajo „Spominskih listov“ v barvah in v bolj priročni obliki na trdem papirju. Slavnim šolskim vodstvom priporoča odbor Slovenske Šolske Matice, da si naroče ob sklepu šolskega leta te krasne „Spominske liste“ v velikem številu, ter s tem razbremenijo Slovensko Šolsko Matico, ki se ni ustrašila ogromnih stroškov za prireditve nove izdaje. Cena posameznim izvodom je 20 vinarjev.

Vse opljujejo, kar jim je napoti — liberalci namreč. Zadnji čas so hoteli omadeževati celo nepozabnega Slomškega, moža, ki ga spoštuje in ki se ga v ljubezni spominja vsa Slovenija, zlasti pa vsi vzgojitelji, šolniki

in pravi, iskreni domoljubi. Slomšek, naš narodni prvoboritelj, ki so ga do zadnjega slavili in povelečevali celo liberalni prvaki na javnih shodih, je postal v njih očeh kar čez noč „tr . . . t far“. Ali voditelji liberalne stranke nimate toliko moči, da bi okrcali po prstih one puhloglave pisarje, ki odkladajo svojo nadutost v vašem nedostojnem listu?! Lepe stranke privesek je tisto učiteljstvo, ki še danes trapa za sramotilci našega prvega slovenskega pedagoga.

Telovadba mladine. Deželni šolski svet je sklenil, da se šolski mladini prepove telovadenje v raznih telovadnih društvih. Za telovadbo naj skrbi vsaka šola zase, kolikor je potrebno. S tem odlokom je rešeno težavno vprašanje, ki je dajalo dosti

povoda za razne pritožbe. Komur je mar blagor naše še nepokvarjene mladine, bo moral pritrditi, da ukrep dež. šol. sveta ni neumesten, kajti mladina, ki so jo zavajali na telovadišča katoliškemu ljudstvu in katoliškim organizacijam sovražnih „Sokolov“ — je bila za vse dobro in za versko življenje izgubljena. Res je sicer, da mora tudi naraščaj vse hvale vrednega „Orla“ prenehati s telovadanjem v okrilju vrlih in poštenih naših mladeničev; — toda tolažiti se moramo z izrekom: Inter duo mala minus eligendum. Oparekati se pa ne more, da je bilo iz pedagoškega stališča naravnost potrebno, da se mladina na ta način zavaruje vsaj nekoliko in da se ne tira v prezgodnji dobi v politiko. Kolikokrat se je pripetilo, da so se otroci skampljali v šoli radi medsebojnega zbadanja in radi priimkov, s katerimi hočejo smesiti sokoliči — naše orličje ... Otrokom žemljico, peresnik in berilo — ne pa politike!! Ali ni žalostno, ako moramo biti priča, kako na javnem prostoru nežna hčerka „velikega pedagoga“ in predsednika „Slov. Matice“ opsuje naše mirne in poštene telovadce „Orle“ z epitezo „čuki!“... Lepe olike so se učili otroci liberalnih staršev v sokolskih brlogih!

To je pa že od sile. Tržaška „Zarja“ je sporočala, da je na goriškem učiteljišču pred kratkim nek liberalen gojenec stopil h kipu sv. Alojzija, ki stoji na mostovžu, vzel iz roke svetniške podobe lilijo ter jo nesel na kraj s številko „00“. Take „sadove“ rodi torej svobodomiselstvo! Ako se drzne dijak, ki hoče čez par let dobiti v vzgojo deco krščanskih slovenskih staršev, na tak nečuten način skruniti svete reči, ko se nahaja še pod neposrednim nadzorstvom, kaj bo počel šele zunaj kot učitelj! Ali ne bo slovensko ljudstvo vzdignilo glasnega protesta zoper take pedagoge?! Ali naj trpi, da bodo prihajali med verne Slovence taki sovražniki sv. vere? Potrebno bo odslej, da bo vsaka občina zahtevala od učitelja, ki mu poveri mladino, da daje v be-

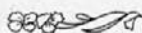
sedi in dejanju zgled krščanskega mišljenja in življenja. — V tolažbo nam je, da je tudi na goriškem pedagogiju lepo število neustrašenih, krščanskih učiteljiščnikov, ki obsojajo predrzna početja liberalnih spozablencev, in so prepričani, da more danes le veren in značajan učitelj uspešno in srečno delovati med poštenim slovenskim ljudstvom.

Podpore za šolske vrtove dobe letos vsled predloga c. kr. kmetijske družbe nadučitelji: Juvanec v Postojni, Coser v Stolzerjih, Štefančič v Zgor. Logatcu, Lunaček v Št. Rupertu, Luznar v Primskovem, Črnagoj na Karolinski zemlji, Korbar v Preserju, Šuler na Rakeku, Rihtaršič v Srednji vasi, Matko v Toplicah, Ravnikar v Trnovem, Petschauer v Lienfeldu, Schober v Grčančah, Cvirn v Leskovcu, Završnik v Dupljah, Štrukelj na Vrhniki, Kozjek v Toplicah pri Zagorju, Škerbinc v Višnji gori, Bajc v Igavasi, Jeglič na Dovjem, Žen v Soteski, Šmajdek v Rovih. Čujemo, da predsedstvo kmetijske družbe predlaga skoraj vedno gotove in iste osebe za podporo. Nam je pa znano mnogo izvrstnih in pridnih sadjerejcev iz učiteljskega stanu, ki imajo zgledno urejene in obdelane šolske vrtove, pa jih podpora še nikdar ni doletela. Zato bo pa naloga novega sadjerejskega nadzornika, da se sam prepriča o delu in uspehih na šolskih vrtovih in da se podpora deli res po zaslugi. — Odslej se bodo te podpore morale podeljevati v sporazumu z deželnim odborom, ki bo po svojem nadzorniku tudi nadziral, kako se te podpore uporabljajo.

Za nami hoče tudi neodvisno, pošteno slovensko učiteljstvo na Štajerskem. „Slomškova zveza“ je že večkrat, zlasti pa na lanskem zborovanju na Brezjah pozvala krščanske tovariše na Spod. Štajerskem, naj se že vendar enkrat osamosvoje ter ustanove krepko podružnico naše učiteljske organizacije. Kakor čujemo, se je razpršila nezmisljena utopija o slogi in edinstvu med liberalnim in krščanskim učiteljstvom na Štajerskem.

Našli so se neustrašeni učitelji, ki se ne boje stopiti na čelo novi podružnici za Spodnji Štajer. Mi jim kliče mo: Na noge, pa hitro in brez odloga! Malo boja boste imeli, toda brez

boja ni zmage. Prepričani bodite, da vas bo z veseljem pozdravljalo pošteno slovensko ljudstvo, ki ve ceniti svoje učiteljstvo.

SLOVSTVO IN GLASBA.

Nazorni nauk za drugo in tretje šolsko leto. III. snopič. Izdala „Slovenska šolska Matica“. V Ljubljani, 1909. Z omenjenim snopičem je končan drugi del te pomožne knjige. Kakor v prejšnjih tako je tudi v tem snopiču toliko učne stvarine, da bo vsak lahko svobodno izbiral, kar se mu bo ravno za njegove učence zdelo najprimernejše.

Tembolj uporabna pa je knjiga še zaradi tega, ker ni le suhoparno opisovanje raznih predmetov iz narave itd., ampak je prepletena z mnogimi mičnimi povesticami, pripovedkami, legendami in pesmicami. Grajati bi morali le malomarnost Hribarjeve tiskarne, ali pa površnost tistega, ki naj bi bil skrbel, da bi bila dobila knjiga redno paginacijo. Namesto da bi se III. snopič pričel s 187. stranjo, se prične zopet s 153, tako da ima knjiga dvakrat strani 153—186.

Marijino kraljestvo na jutrovem. Spisal Silvin Sardenko. V Ljubljani 1910. Cena 50 v. Knjižica ima namen vzbujati zanimanje za vzhodno cerkveno vprašanje, za zjedinenje vzhodnih Slovanov s kat. Cerkvijo. Posvečena je Kraljici Mariji, ki jo vzhodni Slovani tako presrečno časte, kar daje upanje, da bo vzhod v združenju s sv. Cerkvijo našel resnico in srečo.

Turki pred sv. Tilnom. Zgodovinska povest. Spisal Julij Slapšak. Natisnila Učiteljska tiskarna. Cena K 1-20. Tudi ta Slapšakova knjižica bo mladini všeč. Pisana je v krepkem, narodnem slogu, dasi so nekateri izrazi prerobati in preveč lokalni, n. pr. Iz zemlje privre in pridrvajsa... Ta izraz se ponavlja pogostokrat. Sličice, ki so v knjigi, bi morale biti uvrščene tam kamor spadajo, ne pa celih 24 strani od besedila, kakor na pr. slika na str. 61.; tudi naj ne bi bile preveč karikirane.

Deutsches Sprachbuch für nicht-deutsche Volksschulen von Dr. Karl Tumlrz. II. Teil. Mittelstufe. Wien 1910. Verlag von F. Tempsky. Preis, geb., 1-20 K. V lanskem letniku (str. 47) sem nakratko ocenil prvi del te učne knjige, katere drugi del je ravnokar izšel. Ta del seznanja učence v prvi vrsti z nemškimi črkami ter nudi prav veliko gradiva za vaje v čitanju in pisanju. Nadaljnji del knjige pa pojasnjuje na podlagi nazornega nauka nove nemške besede in oblike. S tem oddelkom je združeno tudi nekoliko nemške slovnice, namreč samostalnik, pridevnik, glagol in predlog. Tudi to učno knjigo priporočamo onim tovarišem in tovarišicam, ki se trudijo s poučevanjem nemščine. J.

„Slovenski Učitelj“

izhaja sredi vsakega meseca. Celoletna naročnina 4 K. Roko pisi učiteljske stroke naj se pošilja jo c. kr. učitelju Jož. Novaku, Idrija; katehetske in vzgojne stvari pa katehetu A. Čadežu, Semeniška ulica št. 2 v Ljubljani. Naročnino in reklamacije sprejema: Uredništvo „Slovenskega Učitelja“ v Ljubljani.

Urednika: J. Novak in A. Čadež. Tiska Kat. Tiskarna. Obl. odgovoren: Iv. Rakovec.

Razpis učiteljskih služb.

V novomeškem šolskem okraju se razpisujejo naslednje učiteljske službe:

1. nadučiteljska in učiteljska služba na novoustanovljeni dvorazrednici v Birčni vasi;

2. nadučiteljska služba na dvorazrednici v Št. Petru;

3. služba učitelja na enorazrednici na Ajdovcu;

4. služba učitelja na novoustanovljeni enorazrednici v Dol. Karteljevem. Zadostno opremljene prošnje naj se službenim potom vlagajo do 29. junija t. l.

V postojnskem šolskem okraju je razpisana služba nadučitelja v Št. Petru ter učno mesto na enorazrednici v Podstenjah do 4. julija.

V ljubljanskem šolskem okolišču se razpisujejo do 20. junija sledeče službe:

1. učno mesto na štirirazredni ljudski šoli v Sostrem;

2. voditeljska služba na enorazrednici v Bevkah;

3. učno in voditeljsko mesto na enorazrednici v Rakitni.

V Zalemlogu se bo oddala služba učitelja-voditelja s postavnimi dohodki in z naravnim stanovanjem.

Sto službo je združen tudi pouk na ekskurendni šoli v Davči, zato se bo oziralo v prvi vrsti na moške prosilce. Prošnje do 15. julija c. k. okr. šol. svetu v Kranju.

Na enorazredni ljudski šoli v Čemšeniku se razpisuje učiteljska in voditeljska služba z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 25. junija 1910. V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo. C. kr. okr. šol. svet Kamnik, dne 20. maja 1910.

Na štirirazrednici v Starem trgu pri Ložu je razpisana služba učitelja do 10. julija.

V Koritnicah je razpisana služba učitelja do 9. julija.

Na dvorazrednici na Premu je razpisana služba nadučitelja do 9. julija.

Na dvorazrednici v Hotederšici je razpisana (ponovno) služba nadučitelja s pristavkom, da imajo že vložene prošnje veljavo tudi za sedanji razpis. Rok 6. julij.

Št. 564/m. š. sv.

Razpis službe. Vsled naročila c. kr. deželnega šolskega sveta od 29. maja 1910, št. 2085, razpisuje c. kr. mestni šolski svet službo stalnega mestnega suplenta na tukajšnjih javnih ljudskih šolah, združeno s službeni prejemki, ki so zasnovani za stalno učno osebje. — Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom pri predsedstvu c. kr. mestnega šolskega sveta vlagati do 6. julija 1910. — Zakasnele ali pa pomanjkljive prošnje se pri oddaji službe ne bodo vpoštevale. — C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, dne 6. junija 1910. — Predsednik: Iv. Hribar, l. r.

